

Organizace znalostí VII.

20. 11. 2020

PhDr. Jiří Stodola, PhD.

Borgesova klasifikace zvířat

a, patřící císaři

b, nabalzamovaná

c, zdomácnělá

d, prasátka

e, sirény

f, bájně

g, toulavé psy

h, zvířata zahrnutá do této kategorie

i, co jsou jako bláznivá

j, nespočítatelná

k, nakreslená tenoučkým štětcem z velbloudí srsti

l, a podobně

m, ta, co právě rozbila džbán

n, ta, co z dálky připomínají mouchy

Klasifikace

- Interdisciplinární koncept
- Chemie, Biologie, filosofie, informační věda
- IV – klasifikuje dokumenty, reprezentace dokumentů, pojmy (tezaurus), ontologie

Definice klasifikace

- Širší (konceptuální) pojetí – dávání věcí do skupin
- Užší (systematické) pojetí – vytváření klasifikačního systému
- Proces i produkt

Co se může klasifikovat

What may be classified	Results of classification may be termed:
Concepts	Categories
Documents	Clades
Elements	Classes
Entities	Concepts
Ideas (including fictional ideas)	Genera
Individuals	Groups
Items	Kinds
Objects	Sets
Phenomena	Sorts
Processes	Species
Sciences	Taxa
Things	Etc.
Etc.	

Příbuzné pojmy

- Kategorizace – širší , kategorie obvykle nejvyšší třídy
- Pořádání – nejen věcné
- Taxonomie (Linné) – klasifikace, nomenklatury, identifikace
- Typologie
- Logické dělení

Podle čeho klasifikujeme

- Nutné a postačující vlastnosti
- Pragmatické hledisko

- Objektivní
- Subjektivní

Teorie klasifikace

- Klasické – Aristoteles, podle společných vlastností, vlastnosti jsou nutné a dostačující, třídy se nepřekrývají, entity s danou vlastností jsou si rovny
- Prototypové – některé entity jsou lepšími representanty dané třídy

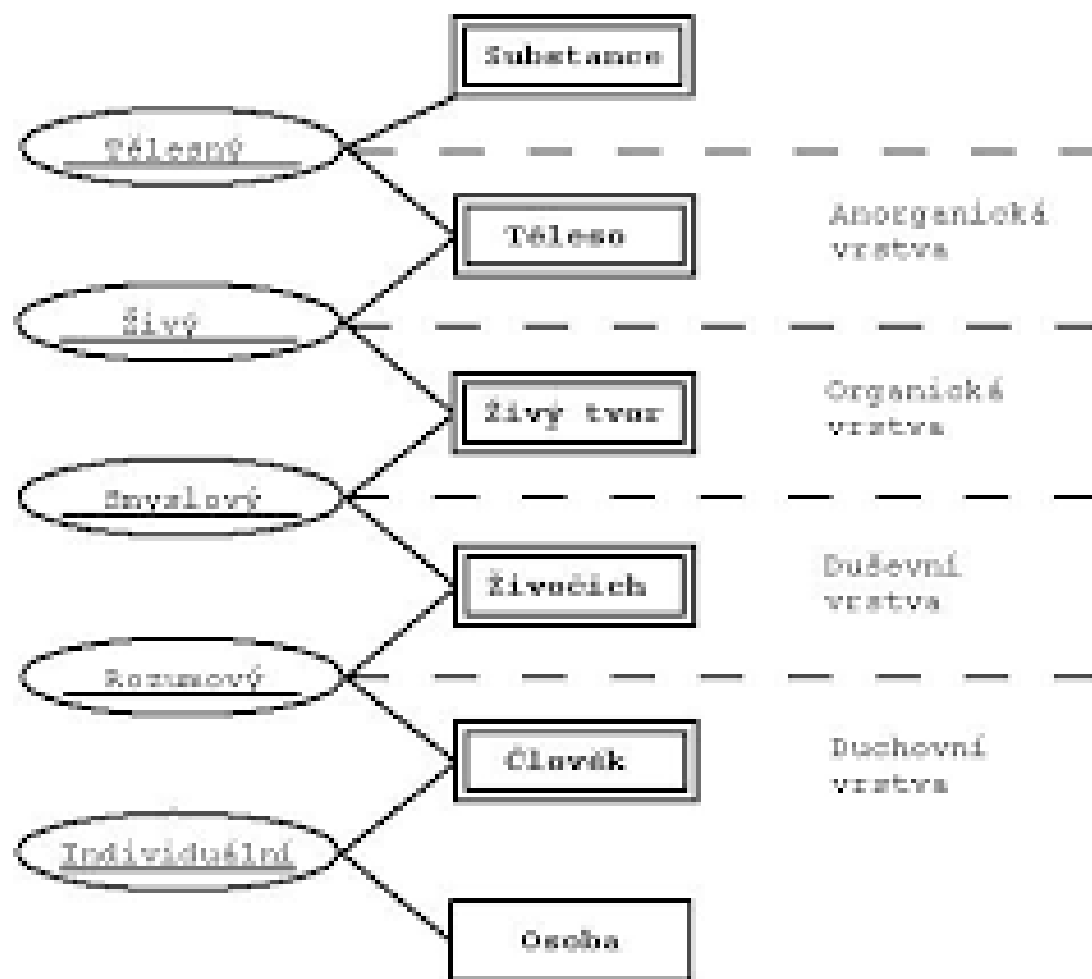
Fazety

- Třídy, do kterých mohu rozdělit pojmy podle různých aspektů, jsou součástí obsahu pojmu, mohu z nich libovolný pojem složit
- Osoba
- Hmota
- Energie
- Prostor
- Čas

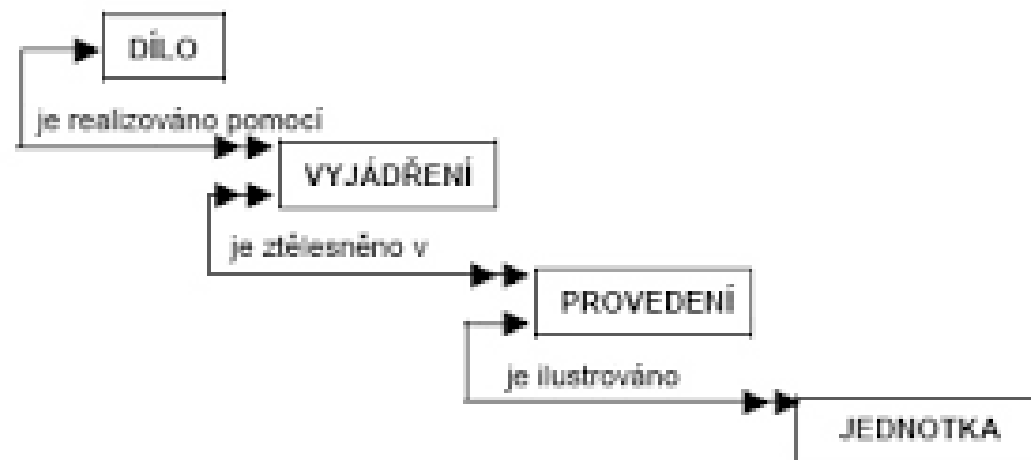
Epistemologie

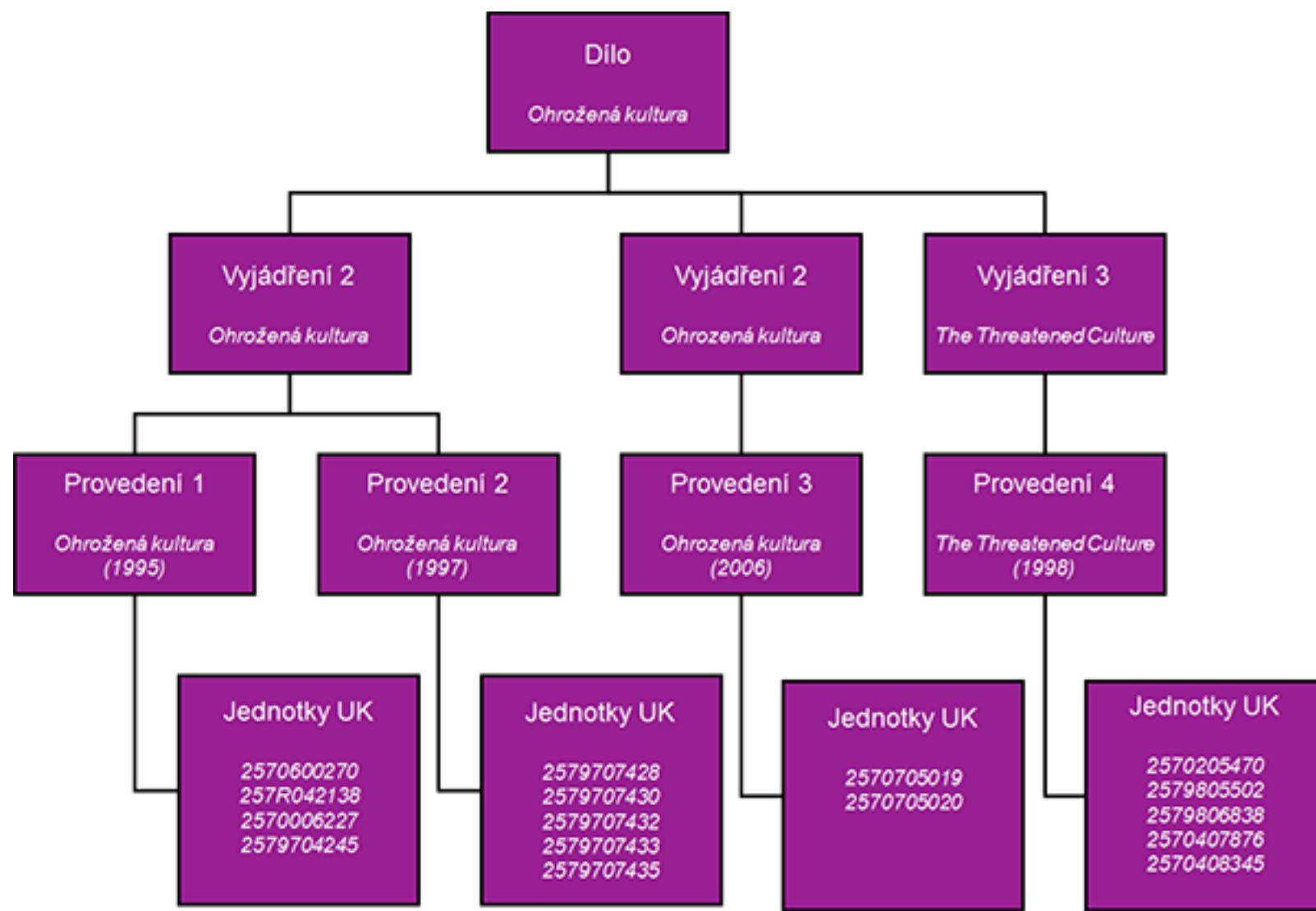
- Problém obecnit
 - Existují v realitě (před věcmi, ve věcech) – realismus
 - Existují jen v myšlení (po věcech) – konceptualismus
 - Neexistují (jsou jen jednotliviny) – nominalismus
- Empirismus
- Racionalismus
- Realismus
- Konstruktivismus
- Doménová analýza

Aristotelés

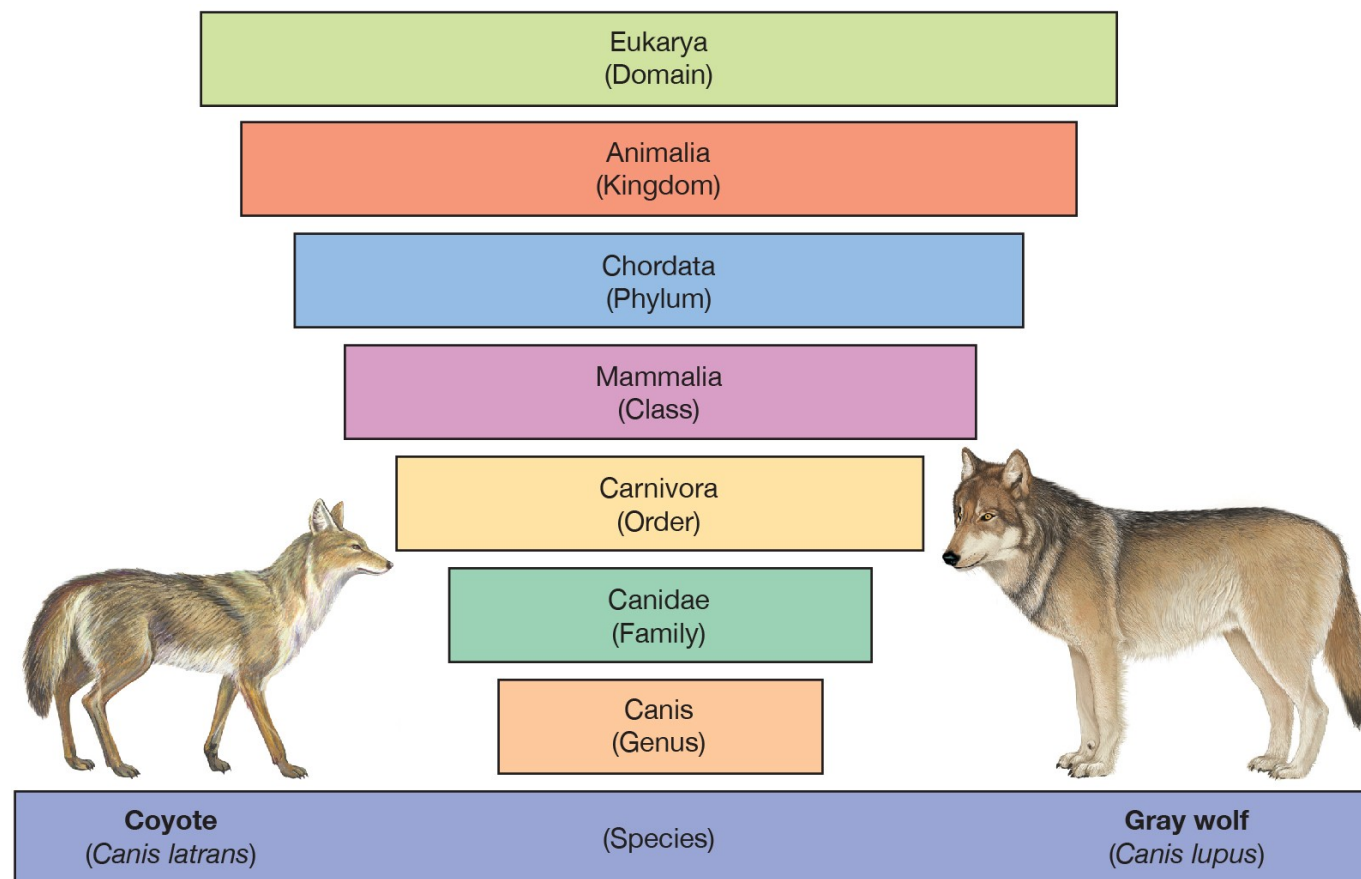
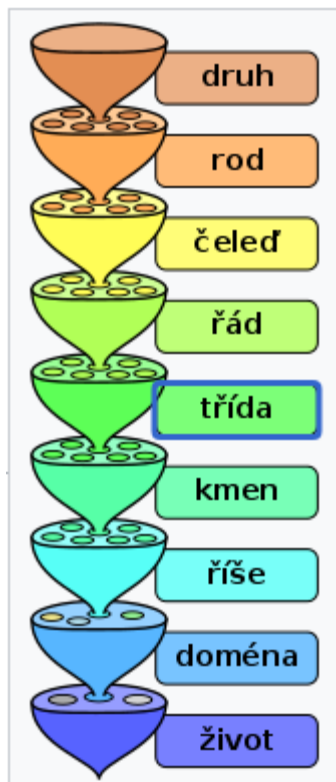

FRBR

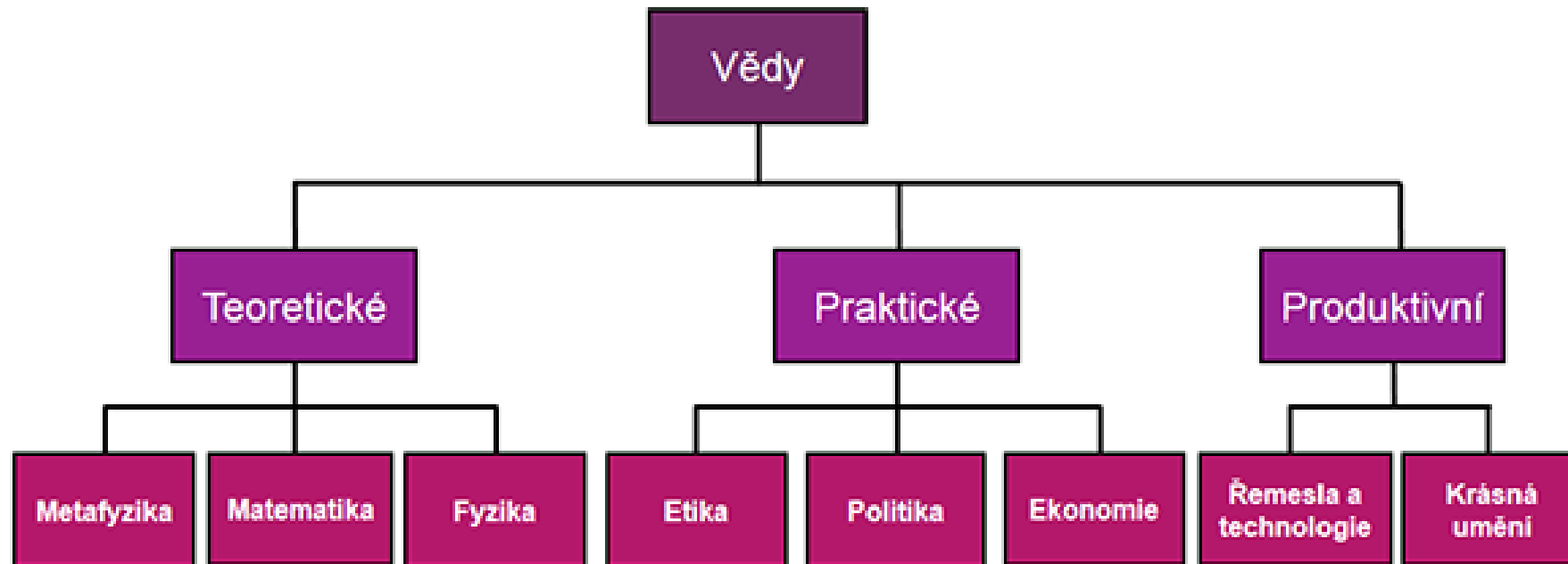

Biologie – Linné

Třídění vědy - Aristotelés

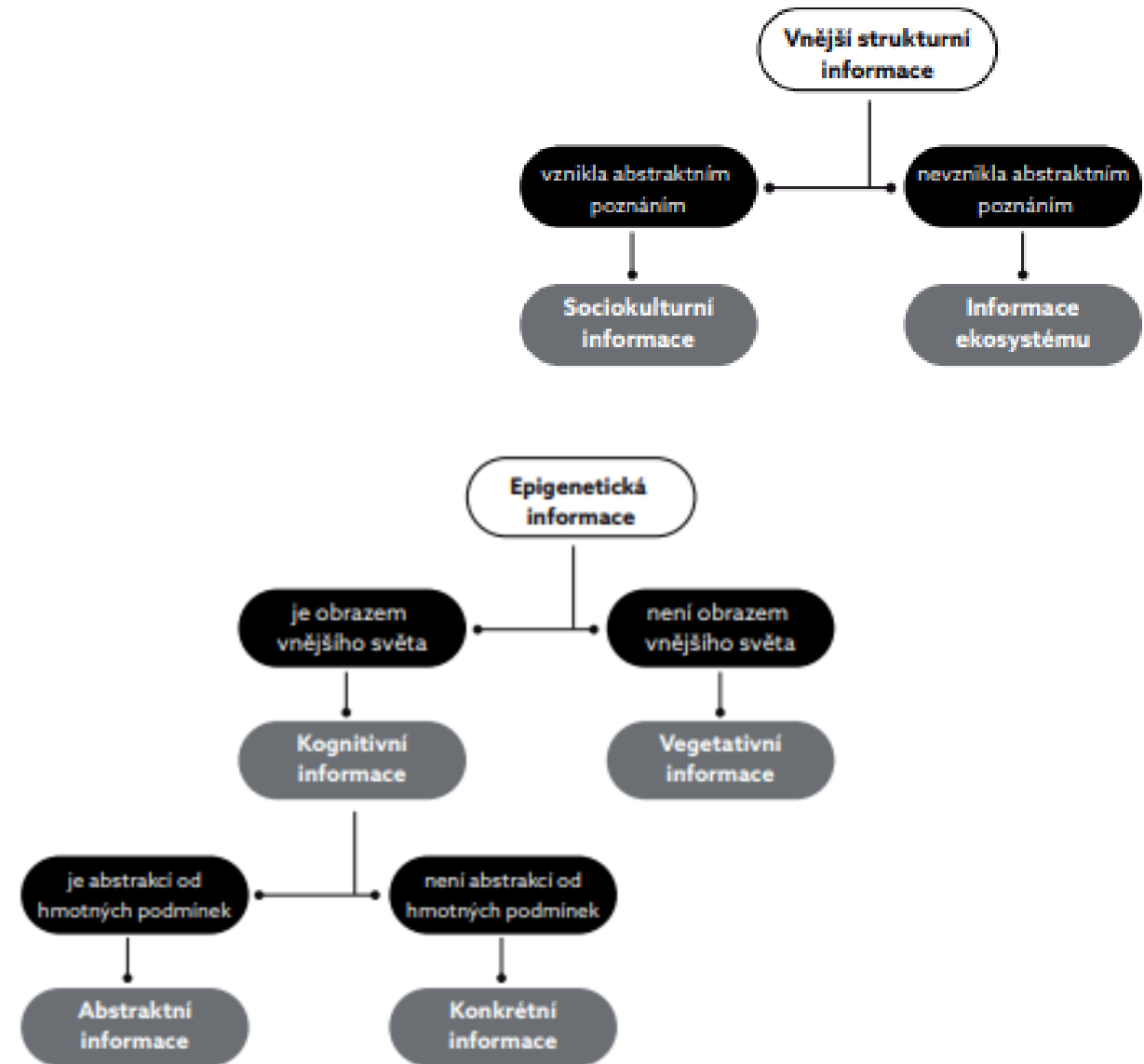
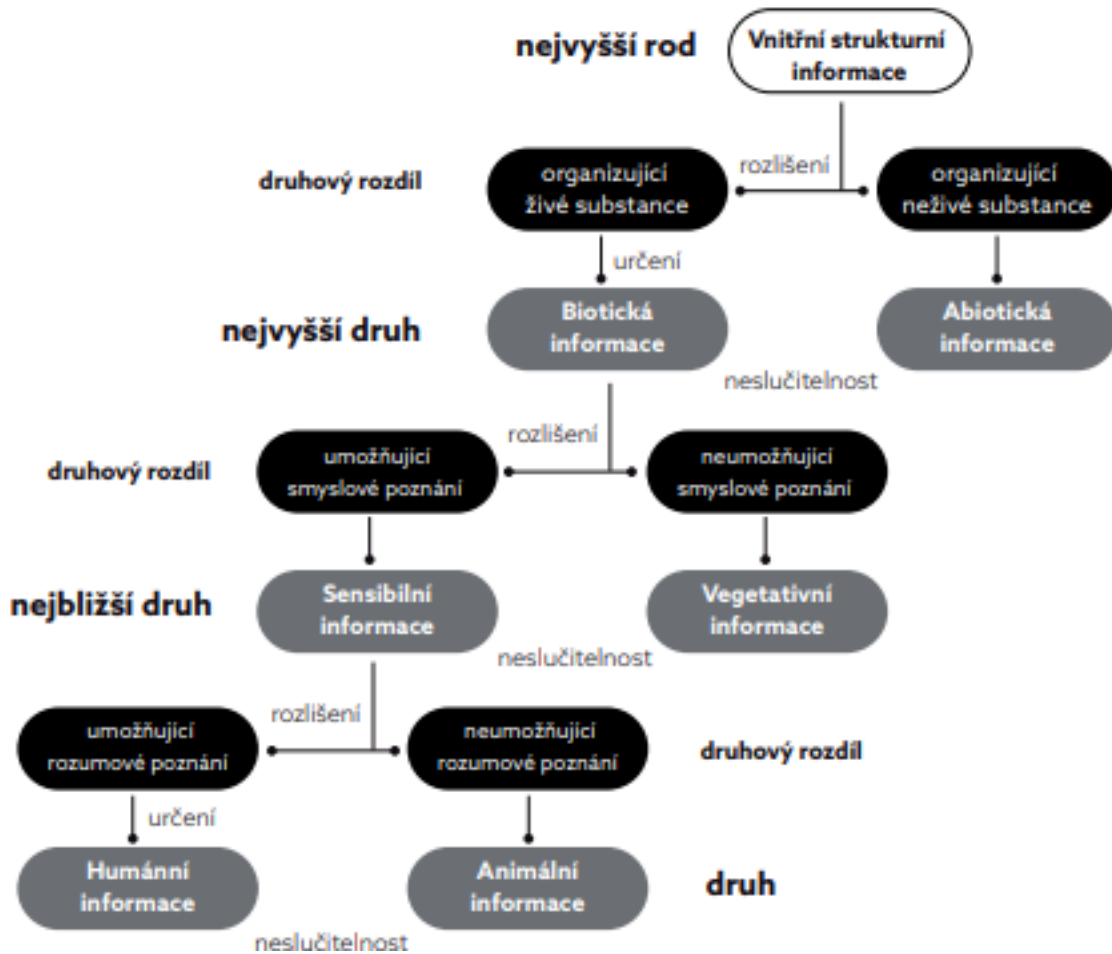
Stoikové

Řád, který rozum nevytváří, ale pouze zkoumá (např. řád přírodních věcí)	filosofie přírody
Řád, který rozum vytváří při myšlení (např. řád mezi pojmy a znaky pro pojmy)	racionální filosofie
Řád, který rozum vytváří v aktech vůle	morální filosofie

Sv. Tomáš Akvinský

Vědy	Závislost na materii	
	v bytí	v poznání
přírodní	ano	ano
matematické	ano	ne
logika, metafyzika, teologie	ne	ne

Třídění informace

Třídění věd podle informačních řádů

ŘÁD BYTÍ
1. Přírodní vědy
1.1 O neživé přírodě (fyzika, chemie)
1.2 O živých bytostech nesmyslových (botanika)
1.3. O živých bytostech smyslových (zoologie, etologie, psychologie)
1.4 O živých bytostech rozumných (psychologie, antropologie)
1.5. Abstraktně (matematika, metafyzika)
ŘÁD POZNÁNÍ
2 Kognitivní vědy
2.1. O konkrétním poznávání (psychologie)
2.2. O abstraktním poznávání (estetika, kognitivní psychologie a věda)
2.3. Abstraktně (logika, epistemologie, filosofie vědy)
ŘÁD TRANZITIVNÍ ČINNOSTI
3. Vědy o systémech
3.1 O systémech tvořených neživými prvky (astronomie, meteorologie)
3.2 O systémech tvořených živými prvky (ekologie)
3.3. O kulturních systémech (technické a společenské vědy)
3.3.1 O kulturních systémech tvořených neživými prvky (technika)
3.3.2 O kulturních systémech tvořených živými prvky (společenské vědy)
3.4 Abstraktně (teorie systému, speciální metafyzika, etika)

Třídění věd podle informačních řádů a abstrakce od hmoty

1. Řád bytí
a) přírodní vědy (např. informační fyzika, bioinformatika)
b) matematické vědy (např. teorie informace)
c) metafyzika (např. filosofie informace)
2. Řád poznání
a) psychologie
b) matematická teorie komunikace
c) logika, teorie poznání (filosofie vědy, filosofie mysli)
3. Řád interakce
a) technika a společenské vědy
b) teorie systémů
c) etika a filosofie společnosti